

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Број: 6/0-02-739/2016-7

Датум: 21. новембар 2016. године
Београд

Председник Комисије за заштиту конкуренције на основу члана 37. став 2. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 51/09 и 95/13), члана 192. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“ број 33/97, 31/01 и “Службени гласник РС“ број 30/10) и члана 2. став 1. тачка 6. Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције („Службени гласник РС“ број 49/11), одлучујући по пријави концентрације заведеној под бројем 6/0-02-739/2016-1, коју је преко адвоката Срђане Петронијевић, из адвокатске канцеларије „Моравчевић Војновић и Партнери“, ул. Добрачина бр. 15, Београд, дана 25. октобра 2016. године поднело друштво „Robert Bosch GmbH“ са регистрованим седиштем на адреси Robert Bosch-Platz 1, 70839 Gerlingen – Schillerhohe, Република Немачка, дана 21. новембра 2016. године, доноси следеће

РЕШЕЊЕ¹

I ОДОБРАВА СЕ у скраћеном поступку концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем непосредне контроле од стране друштва „Robert Bosch GmbH“, са седиштем на адреси Robert Bosch-Platz 1, 70839 Gerlingen – Schillerhohe, Немачка, матични број HRB 14000, над друштвом „ITK Engineering AG“, са седиштем на адреси Lerchenflug 27, 76773 Kuhardt, Немачка, матични број HRB 30139, као и стицањем посредне контроле од стране друштва „Robert Bosch GmbH“, преко групе својих зависних друштава чији је искључиви власник, над групом повезаних друштава са друштвом „ITK Engineering AG“ која послују у САД, Јапану, Шпанији и Аустрији, куповином 100% акција.

II УТВРЂУЈЕ СЕ да је подносилац пријаве уплатио 3.075.900,00 (тримилionaседамдесетпетхиљададеветстотина) динара на рачун Комисије за заштиту конкуренције број 840-000000088066816, отворен код Управе за трезор Министарства финансија Републике Србије, с позивом на број 6/0-02-739/2016-1, што представља одговарајућу динарску противвредност прописане висине таксе за издавање решења о одобравању концентрације у скраћеном поступку.

¹ Акт садржи заштићене податке. Заштићени подаци приказани су ознаком [...], или у распону који Комисија сматра одговарајућим начином заштите.

Образложење

Друштво „Robert Bosch GmbH“ из Републике Немачке (у даљем тексту: Bosch или подносилац пријаве), преко адвоката по пуномоћју Срђане Петронијевић, из Београда, Добрачина 15, дана 25. октобра 2016. године Комисији за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија), поднело је пријаву концентрације заведену под бројем 6/0-02-739/2016-1 (у даљем тексту: пријава). Комисија је подносиоцу пријаве дана 7. новембра 2016. године упутила налог којим је захтевано употпуњавање предметне пријаве на околности које су њиме ближе опредељене, као и достављање допунских објашњења везано за поједине делове иницијалног поднеска. Подносилац пријаве је у остављеном року у свему поступио по налогу Комисије. Након тога је, на основу укупног садржаја ове пријаве, њене допуне број 6/0-02-739/2016-4 и свих достављених прилога, утврђено да је иста у свим својим деловима припремљена на начин и у складу са Уредбом о садржини и начину подношења пријаве концентрације („Службени гласник РС“, број 5/16).

Подносилац пријаве је на време и у целости извршио уплату прописаног износа таксе за издавање овог решења, о чему је Комисији достављен одговарајући доказ, а што је утврђено ставом II диспозитива.

Пред Комисијом је од стране подносиоца пријаве, постављен образложени предлог да се о истој одлучи у скраћеном поступку. Такође, постављен је издвојен и образложен захтев у смислу члана 45 Закона о заштити конкуренције (у даљем тексту: Закон), којим је затражена заштита одређених података и информација садржаних у предметној пријави, или документацији која је као прилог ове пријаве достављена Комисији, о чему је Председник Комисије одлучио закључком бр. 6/0-02-739/2016-6 од 21. новембра 2016. године.

1. Учесници у концентрацији

Bosch, као непосредни подносилац пријаве, и сва друштва која су под његовом непосредном, или посредном контролом, а која се у смислу члана 5. Закона, сматрају повезаним учесницима на тржишту и третирају као један тржишни учесник, означавају се као Bosch група. У оквиру достављене документације, као посебан прилог ове пријаве наведен је списак (листа) свих друштава која припадају Bosch групи. Комисија на основу прегледа документације која јој је достављена, констатује да Bosch групу чини изразито велики број (више стотина) зависних друштава, која осим у Немачкој (где их има укупно 84), постоје и послују у готово свим државама Европе (у неким са великим бројем регистрованих и активних друштава), затим у великом броју држава Јужне Америке, Азије, Африке, као и у САД, Аустралији и Новом Зеланду.

Bosch група је светски добављач производа и услуга у области аутомобилске и индустријске технологије, робе широке потрошње и грађевинске технологије. Активности читаве групе организоване су у четири пословна сектора. Први од њих је сектор аутомобилске технологије, укључујући аутомобилску електронику, бензинске и дизел системе, шасијске системе кочења и управљања, електричне погоне, анласере и генераторе, секундарно тржиште ауто делова и системе за

управљање. Други пословни сектор је индустријска технологија - укључујући технологије вожње и управљања и технологије паковања. Трећи сектор активности Bosch групе обухвата електричне апарате и апарате за домаћинство. Последњи пословни сектор односи се на енергетску и грађевинску технологију (исти је конституисан после интерне реорганизације групе 1. јануара 2013. године и обухвата сигурносне системе и термотехнологију).

Достављени подаци о власничкој структури подносиоца пријаве показују да су акције друштва Bosch у већинском власништву непрофитног конзорцијума Robert Bosch Stiftung GmbH. Ова добротворна фондација сматра се већинским чланом Bosch-а, будући да тренутно држи 92% удела у Bosch-у, али нема право гласа. Чланови породице Bosch држе 7,4% удела и 7% права гласа. Robert Bosch Industrietreuhand KG има 93% права гласа, а Bosch (овде непосредни подносилац пријаве) 0,6% сопственог удела. Претходно наведене чињенице сугеришу закључак да су у конкретном случају гласачка права одвојена од удела у капиталу, па сходно томе проистиче да Robert Bosch Industrietreuhand KG врши корпоративну контролу, по основу поседовања већинских гласачких права, како је овде указано.

Према подацима које је доставио подносилац пријаве, годишњи приход Bosch-а у 2015. години, остварен на светском тржишту износио је у тој години око 70,6 милијарди ЕУР (податак је преузет из годишњег извештаја друштва Bosch за 2015. годину).

Од стране подносиоца пријаве, Комисији су достављене све расположиве информације и подаци о његовим, непосредно или посредно, зависним друштвима која су регистрована у Републици Србији и наступају на домаћем тржишту. Ради се о два таква повезана друштва и за свако од њих Комисија је обавештена о његовим основним производно пословним карактеристикама.

Прво од зависних друштава подносиоца пријаве које је активно на тржишту Републике Србије, јесте друштво Robert Bosch d.o.o., са седиштем на адреси Милутина Миланковића 9ж, Београд, матични број 20148241 (у даљем тексту: Bosch SRB). Једини оснивач и члан овог домаћег друштва са 100% удела у њему, јесте холандско друштво Robert Bosch Investment Nethetrland B.V. са седиштем у Амстердаму, које је једно од бројних друштава из састава Bosch Групе. Претежна делатност друштва Bosch SRB које је основано 17. марта 2006. године, јесте производња електричне и електронске опреме за моторна возила (шифра делатности: 2931). Bosch SRB послује у следећим секторима: 1) аутомобилска технологија (односно резервни делови и ауто опрема и дијагностика за сервисе); 2) индустрија и трговина (електрични апарати за професионалне кориснике и безбедносна решења); 3) роба широке потрошње и грађевинска технологија (електрични апарати широког асортиманског спектра, баштенски програм и термотехнологија). Ово домаће друштво према подацима који су достављени Комисији, а односе се на 2015. годину, остварило је у тој години приход већи од 10 милијарди динара (односно око 83 милиона ЕУР), а што је скоро троструко већи приход од оног који је исто друштво остварило у претходној 2014. години (у којој је приход друштва Bosch SRB износио око 3,5 милијарди динара). На тражење Комисије, подносилац је у својој допуни доставио објашњење настанка наведених приходних разлика истог друштва, где се додатни годишњи приход друштва Bosch

SRB у 2015. години од око 7 милијарди динара, тумачи као резултат [...].

Друго домаће друштво које је под контролом друштава чланова Bosch Групе, јесте BSH kućni aparati d.o.o., са седиштем на адреси Милутина Миланковића 9ж, Београд, матични број 20786078. Ово друштво основано је 2011. године, а његов предмет пословања, јесте трговина на велико електричним апаратима за домаћинство (шифра: 4643). Под искључивом је контролом аустријског друштва BSH Finance and Holding GmbH, које поседује 100% власничког удела у овом домаћем друштву. BSH kućni aparati d.o.o. је индиректно повезано са иностраним друштвом BSH Bosch und Siemens Hausgerate GmbH. Оно је у погледу правне форме донедавно било заједничко улагање у односу 50% : 50% између друштава Bosch и Siemens AG. Међутим, актуелна власничка структура овог страног друштва, донедавно је промењена, будући да су Bosch и Siemens закључили уговор о купопродаји удела, којим је Bosch стекао додатних 50% удела у BSH Bosch und Siemens Hausgerate GmbH и на тај начин је – са својим претходним уделима у овом друштву од 50%, постао његов једини члан (Комисија је ову концентрацију одобрила решењем број 6/0-02-639/2014-5 од 6. новембра 2014. године). Доступни годишњи финансијски извештаји за друштво BSH kućni aparati d.o.o., опредељују закључак да је ово домаће друштво у 2015. години остварило приход (израчунат као збир пословних прихода, финансијских прихода и осталих прихода) нешто већи од 1,6 милијарди динара, односно око 13,6 милиона ЕУР. То је за приближно 15% више од прихода који је ово друштво остварило у 2014. години.

Друштво „ITK Engineering AG“ (у даљем тексту: ИТК) са седиштем у Немачкој, сматра се непосредним циљним друштвом, које ће на основу откупа свих емитованих акција тог друштва, бити преузето од стране друштва Bosch (овде подносиоца пријаве). Комисији су достављене информације које се односе на број, идентитет, као и појединачну снагу акционара циљног друштва [...]. Друштво ИТК основано је 1994. године као инжењерска канцеларија за техничку кибернетику. Од свог оснивања до данас ово друштво се развило у међународно активног добављача инжењерских услуга са купцима у аутомобилском и аеронаутичком сектору, сектору железничке технологије, као и сектору медицинске технологије. Поред својих инжењерских и консалтинг услуга, друштво ИТК, које у свом седишту у граду Rulzheim и у другим немачким огранцима, има више од 800 запослених, нуди системска решења у области софтверског инжењеринга, архитектуре и тестирања модуларних система, контролне технологије и обраде сигнала. ИТК као непосредно циљно друштво има још четири своја (истоимена) зависна друштва која се налазе у САД (ИТК USA), Јапану (ИТК Japan), Шпанији (ИТК Spain) и Аустрији (ИТК Austria). За свако од ових зависних друштава, достављен је као посебан прилог пријаве, извод из одговарајућег регистра, као и информације о власничкој структури свих овде наведених друштава и исте се налазе у документацији предмета. „ITK Engineering AG“ са свим својим зависним друштвима, означава се као ИТК Група. Она нема повезаних друштава у Републици Србији, нити на други – индиректан начин, остварује било какво присуство, или пословну активност на тржишту Републике Србије. Због тога ИТК Група нема никакве остварене приходе у Републици Србији, док су приходи читаве групе на светском тржишту у 2015.

години износили [...].

2. Опис концентрације и акт о концентрацији

Подносилац пријаве је као акт о концентрацији, односно правни основ њеног спровођења доставио Уговор о купопродаји и преносу акција, који је закључен 12. октобра 2016. године. Овај документ Комисији је достављен у својој оригиналној верзији (на немачком језику), као и преводу на српски језик који је оверен од стране судског преводиоца за немачки језик. Потписници уговора на страни продавца јесу актуелни акционари друштва ИТК као предмета продаје, док је потписник уговора на страни купца друштво Bosch (овде подносилац пријаве). Стране између којих је предметни уговор закључен, прихватају садржај истог у целини, укључив и чињенице које су обухваћене чланом 2 (тачка 2.1 – „Подаци о ИТК и акцијама ИТК“). У том делу уговора су између осталог наведени подаци који се односе на структуру предмета преузимања, односно подаци о висини основног капитала циљног друштва, о томе колики је број емитованих акција тог друштва, као и вредност једне издате акције. Овим уговором прецизирано је да је ИТК као предмет преузимања (купопродаје), економски повезано са четири (4) инострана друштва у САД, Јапану, Шпанији и Аустрији која су предмет стицања посредне контроле: 1) „ИТК Engineering LLC“, са седиштем на адреси 8135 Kimble Dr., Pinckney, Мичиген 48169, САД, матични број В0415Т, 2) „ИТК Japan“, са седиштем на адреси Shiba, Minato-ku, Токио, Јапан, матични број 0104-01-090326, 3) „ИТК Spain“, са седиштем на адреси RB de Catalunya 123, 1, В, Барселона, Шпанија, порески број В-82203704, 4) „ИТК Austria“, са седиштем на адреси Premmstatten, Аустрија, матични број FN 395185f. Ова четири друштва, заједно са друштвом ИТК као њиховим матичним друштвом, у предметном уговору означавају се као „ИТК Друштва“.

У тачки Е Преамбуле, констатује се сагласност уговорних страна да купац (Bosch) у склопу јединствене трансакције, изврши куповину и свих акција у сваком од ових иностраних друштава. Правни основ за спровођење тог дела ове јединствене трансакције јесу четири посебна купопродајна уговора која су закључена истог дана (12. октобра 2016. године) када и Уговор о купопродаји и преносу акција. Сви су достављени Комисији у оригиналној верзији и њеном преводу на српски језик. Крајњи (посредни) купац акцијског капитала у сваком од ових друштава – чланова ИТК Групе биће Bosch. Оперативно преузимање ове (четворочлане) групе циљних друштава, Bosch ће реализовати (искључиво из практичних разлога) преко својих зависних друштава: 1) „Robert Bosch LLC“ са седиштем на адреси 38000 Hills Tech Drive, Farmington Hills, Мичиген 48331, САД, идентификациони број 36-2903176, 2) „Robert Bosch Investment Nederland“, са седиштем на адреси Kruisbroeksestraat 1, Boxtel, Холандија, матични број 34166287, 3) „Robert Bosch Espana S.L.U.“, са седиштем на адреси Hermanos Garcia Noblejas 19, Мадрид, Шпанија, порески број В-82203704, и 4) „Robert Bosch Holding Austria GmbH“, са седиштем на адреси Gollnergasse 15-17, 1030 Беч, Аустрија, матични број FN 206544 t. Ова друштва ће бити непосредни стицаоци циљног акцијског капитала у претходно наведеним иностраним ИТК друштвима – члановима ИТК Групе. Комисија је у односу на информацију о датуму закључења

сета релевантних уговора који чине правни основ спровођења ове концентрације, као и датума подношења пријаве, закључила да је предметна пријава поднета благовремено, односно у оквиру рока прописаног чланом 63. Закона.

Спровођењем потписаних уговора доћи ће до промене власника предмета преузимања. Наиме, контролну функцију над циљном ИТК групом друштава (коју чини ИТК са своја четири зависна друштва) убудуће, односно након окончања трансакције ће вршити Bosch као нови искључиви власник друштава која су предмет преузимања. Појединачна контрола Bosch-а над ИТК групом друштава, проистиче из чињенице да ће спровођењем пријављене трансакције Bosch постати власник свих емитованих акција циљних друштава, на начин како је то овде објашњено.

3. Испуњеност услова за подношење пријаве

Комисија у сваком појединачном случају, обавезу подношења пријаве концентрације процењује у односу на две кључне чињенице. Прва од њих односи се на природу саме трансакције и оцену да ли конкретна трансакција коју спроводе заинтересоване стране, представља један од прописаних случајева настанка концентрације, који су ближе одређени чланом 17. Закона. Како је то већ опредељено у претходном делу текста, у конкретном случају као последица спровођења овог пословног пројекта, доћи ће до успостављања контроле једног (Bosch) над другим (ИТК) учесником на тржишту, односно промене вршиоца контроле над постојећим учесником на тржишту, у складу са чланом 17. став 1. тачка 2. закона. Ту контролу ће уместо њених претходних вршилаца, убудуће (непосредно и посредно) спроводити нови власник циљног/циљних друштава, а овде подносилац предметне пријаве.

Висина годишњих прихода које су учесници ове концентрације остварили у 2015. години, чини други релевантан показатељ који се користи у поступку утврђивања постојања обавезе пријављивања концентрације Комисији ради издавања сагласности за њено спровођење. Критеријум временског периода за који се оцењују ови индикатори прописан је Законом и односи се на годину која претходи години у којој је пријава концентрације поднета Комисији. Прецизни показатељи о висини остварених годишњих прихода, како подносиоца пријаве тако и циљног друштва за 2015. годину, већ су наведени у претходном делу овог образложења. На основу доступних и коришћених података, који илуструју ниво појединачних прихода ових учесника које је сваки од њих достигао у референтном периоду како на светском тржишту, тако и на тржишту Републике Србије, као и изведених података о нивоу њихових реализованих заједничких прихода у 2015. години, Комисија је утврдила да је у конкретном случају постојала обавеза подношења пријаве концентрације Комисији. Наиме, друштва која се сматрају учесницима ове концентрације, испунила су први од прописаних алтернативних услова из члана 61. став 1. тачка 1) Закона, који третира годишњи приход учесника ове концентрације остварен како на светском тржишту, тако и на тржишту Републике Србије. При његовом достизању, постоји обавеза подношења пријаве концентрације, на који начин је, сагласно садржају наведеног члана Закона у

конкретној ситуацији и поступљено.

4. Релевантно тржиште

У претходном делу текста образложења опредељен је и описан профил активности друштва које је предмет преузимања у овој концентрацији. Све доступне информације о томе су коришћене у функцији дефинисања релевантног тржишта производа за потребе предметне трансакције. Појединачно су наведене оне индустријске и технолошке области које се, у укупном пословању друштва ИТК, сматрају (по критеријуму прихода) значајним индустријским гранама према којима је циљно друштво својом активношћу фокусирано. Произвођачи аутомобила (као што су Volkswagen, Daimler, BMW и др.) представљају примере типичних купаца посебне врсте услуга које се налазе у понуди циљног друштва, а које се генеричким именом називају инжењеринг услуге. Садржај такве врсте услуга, када је о циљном друштву реч, укључује и посебну подврсту услуга – које се уобичајено називају услуге развоја на тржишту, а у које спада на пример и развој софтвера, креирање комплетних софтверских концепата (по систему „кључ у руке“), али и услуге техничког саветовања које се могу односити на понуду, или предлагање таквих техничких решења која се односе на оптимизацију, или аутоматизацију конкретних пословних и производних функција. Што се подносиоца пријаве тиче, Bosch у области инжењеринг услуга (које чине релевантно тржиште производа – овде услуга у предметној концентрацији), послује преко својих зависних друштава, о чијем је идентитету, производном капацитету и структури услуга, подносилац доставио велики фонд информација које се налазе у документацији предмета. Из тог сета достављених информација, Комисија издваја ону, да за разлику од ИТК, [...].

У погледу географске димензије дефинисаног релевантног тржишта производа, подносилац пријаве сматра да ово тржиште треба сматрати наднационалним, полазећи од тога да пружање предметне врсте услуга није ограничено на посебну локацију. Међутим, становиште Комисије је да релевантно географско тржиште мора бити ограничено на територију Републике Србије, чије тржиште је и одређено као релевантно географско тржиште.

5. Оцена ефеката концентрације

Приликом оцене ефеката пријављене концентрације, Комисија је пошла од утврђеног чињеничног стања, са чим у вези се указује на следеће. На територији Србије, друштво ИТК, ни као непосредно циљно друштво, ни као група у коју су укључена сва остала ИТК друштва, нема никакву форму директне присутности, нити остварује било какву посредну активност на тржишту Републике Србије. То даље значи да циљно друштво не послује ни на дефинисаном релевантном тржишту. Будући да иста квалификација важи и за подносиоца пријаве (овде Bosch), који се не сматра учесником на дефинисаном релевантном тржишту у Републици Србији, оцењено је да ова екстратериторијална концентрација не доводи до значајног спречавања, ограничавања, или нарушавања конкуренције на тржишту

Републике Србије, или делу тог тржишта, а пре свега по основу стварања, или јачања доминантног тржишног положаја. Спровођењем предметне концентрације доћи ће искључиво до промене власничких односа у друштву ИТК, при чему та чињеница у Републици Србији не генерише „competition concern“, из разлога који су претходно образложени. Приликом доношења своје одлуке у овом поступку, Комисија није улазила у анализу и оцену евентуалних последица које могу наступити на другим географским тржиштима (изван тржишта Републике Србије), по основу реализовања овог пословног подухвата. Током спроведеног поступка, утврђено је да подносилац пријаве није изричито определио разлоге страна за спровођење пријављене концентрације. Међутим, на основу свих доступних и коришћених података, Комисија сматра да ће успостављањем нових власничких односа над циљним друштвом, Bosch обогатити своју тренутну понуду услуга на тржишту, у чији ће асортиман бити укључена и таква структура ових услуга која тренутно карактерише активност циљног друштва, о чему је претходно било више речи.

Комисија констатује да је подносилац пријаве као највеће конкуренте друштва ИТК (који ће након спровођења концентрације, у предметном делу пословања постати конкуренти Bosch-а) навео следећа друштва: FEV GmbH, Ricardo, IAV GmbH, АККА/MBtech, Bertrand. То упућује на закључак да је на дефинисаном релевантном тржишту активан значајан број учесника, који се међусобно такмиче за стицање поверења својих клијената. Реална је претпоставка да квалитет понуђене услуге који је опредељен и структуром, односно ширином асортимана тих услуга, чини један од важних услова дугорочних и стабилних односа са корисницима и придобијања њихове лојалности. Вероватно да, по основу предметног преузимања, Bosch очекује и стицање одређене предности у односу на конкуренте активне на тржишту понуде конкретне врсте услуга, али се такви потенцијални ефекти из раније изнетих разлога неће исказати на тржишту Републике Србије.

На основу укупно утврђеног чињеничног стања на које је овде указано, Комисија је оценила да се у конкретном случају ради о дозвољеној концентрацији, па је одлучено као у ставу првом изреке.

Одлука у ставу другом донета је применом чл. 65. ст. 5. Закона, као и чл. 2. ст. 1. тач. 6. Тарифника, а на основу оствареног прихода учесника у концентрацији и са њима повезаних учесника на тржишту у обрачунској години која претходи години у којој је предметна концентрација пријављена Комисији, ради издавања сагласности за њено спровођење.

Упутство о правном средству

Ово решење је коначно у управном поступку. Против овог решења може се поднети тужба Управном суду у року од 30 дана од дана достављања решења.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Др Милоје Обрадовић